

**EVA MRÁZOVÁ
LEOŠ STŘEDA**

**SLABIKÁŘ
PRO
DOSPĚLÉ
ŽÁKY**

SLABIKÁŘ

PRO

DOSPĚLÉ ŽÁKY

**Učebnice pro výuku žáků žijících v domovech
pro osoby se zdravotním postižením a domovech
se zvláštním režimem**

**Eva Mrázová
Leoš Středa**

Schválilo MŠMT čj. dne k zařazení do seznamu učebnic pro speciální vzdělávání na dobu let.

Vydala © Obecně prospěšná společnost Euroinstitut, 2019

Autoři: PaedDr. Eva Mrázová, Doc. MUDr. PhDr. Leoš Středa, Ph.D.

Illustrace: Charlota Holzelová, Kristýna Janků, Exseil Royo, Tomáš Visinger, Rowena Yanson

Layout: Lenka Jandová

ISBN 978-80-270-6056-6

PROČ SLABIKÁŘ PRO DOSPĚLÉ

Tento slabikář je přednostně určen pro školy, které vzdělávají žáky žijící v **domovech pro osoby se zdravotním postižením a domovech se zvláštním režimem**. Vesměs jde o dospělé žáky širokého věkového spektra od mladých dospělých až po žáky ve středním a zralém věku. Speciální vzdělávací potřeby těchto žáků vycházejí z jejich mentálního postižení, případně vícečetného a kombinovaného postižení. V minulosti byla řada z nich soudním rozhodnutím připravena o školní docházku. Dnes je třeba chyby minulosti napravit a negramotným žákům umožnit vzdělání v pozdějším věku.

Minulé zákony umožňovaly vyloučování mentálně postižných žáků dokonce i ze základního vzdělání, a to např. soudními rozhodnutími o zbabování povinné školní docházky. Až teprve od 90. let byl takový systém přehodnocen. Přesto zůstalo v naší zemi mnoho mentálně postižených jedinců, kteří základní školou neprošli dodnes. V minulosti byli ze vzdělání vyloučeni, nikdy už pak neměli možnost nebo sílu si vzdělání doplnit.

Jako příslušník starší generace vzpomínám na své první speciálně pedagogické školení, kde bývali např. středně těžce mentálně postižení označováni za nevzdělatelné. Jak je to v příkrém rozporu s mou vlastní praktickou zkušeností, kdy např. v praktických školách Euroinstitutu skládají takto postižení jedinci v ústavní péči úspěšně závěrečné zkoušky. Střední školy Euroinstitut jsou odborná učiliště a praktické školy zaměřené na vzdělávání klientů, kteří žijí v domovech pro osoby se zdravotním postižením a domovech se zvláštním režimem.

Slabikář pro dospělé není slabikář v pravém slova smyslu, protože žáci neslabikují. Základem učení čtení není hláska, písmeno a jejich skládání do slabik, nýbrž obsahové celky (obvykle celá slova). Výuka vychází z přednostního vnímání celku, kterému jsou podřízeny části. V **Slabikáři pro dospělé** si žáci opakováním zapamatují obrazy tištěného slova, aniž by ještě znali jednotlivá písmena. Výuka čtení z celku se zachovává tak dlouho, dokud žák sám nedojde vlastním vývojem k analýze. Cílem čtení není mechanický pochod, spočívající ve skládání hlásek, ale pochod myšlenkový, kdy žák od začátku rozumí obsahu čteného.

Ve světě je takový způsob čtení označován jako jako Whole Words Reading Method, tedy **metoda čtení celých slov**, v německy mluvících zemích obdobným názvem: Ganzwortmethode. Průkopníkem metody je belgický lékař a pedagog Jean-Ovide

Decroly. U nás ji rozpracoval ke konci dvacátých let minulého století pro české čtení Václav Příhoda, pozdější profesor Karlovy univerzity v Praze. S metodou se seznámil během svého studijního pobytu v USA, kde byl jeho učitelem americký reformátor vzdělávání profesor John Dewey. Po návratu ji Příhoda představil pod názvem globální metoda čtení a postupně ji rozpracoval se svými spolupracovníky Stanislavem Vránou, Františkem Musilem, Vladimírem Konvičkou a dalšími. Vytvořili již tehdy několik slabikářů a jejich pedagogika bývá označována jako pragmatická.

Ve školách a odborných učilištích nesoucích společné označení Euroinstitut jsme přistoupili k výuce čtení celých slov po zhodnocení argumentace zastánců i odpůrců metody. Překonali jsme výtky z hlediska psychologického, lingvistického, dále z hlediska fyziologie a didaktiky a ve **Slabikáři pro dospělé** jsme plně využili všech výhod. Dosud se globální čtení a jeho učebnice soustředily zejména na mentálně postižené děti. U nich může tento způsob výuky čtení vést k přetěžování v období rozvíjení paměti. Technika je však velmi vhodná u negramotných dospělých. U nich odpadá problematické osvojování slabikové, hláskové a písmenkové stavby vět. Nestává se problémem povrchní čtení a odhadování slov. Mentálně postižení dospělí v ústavní péči, kteří jsou negramotní, byli dosud předurčeni v neznalosti čtení setrvat. Abychom toto předurčení zvrátili, je dobré využít každé techniky, která jim možnost čtení otevře.

Základem výuky čtení v tomto slabikáři je postup od celku k jednotlivým částem. Na počátku výuky tak stojí vypsané celé slovo doplněné zobrazením konkrétního pojmu. Výslovnost, význam a přečtení slova učí dospělého žáka speciální pedagog. Teprve později bude slovo analyzováno na písmena. Metoda dává našim žákům možnost číst okamžitě celá slova a vnímat jejich konkrétní význam. Tím se odlišuje od čtení analyticko-syntetického, kde na počátku výuky jsou písmena a slabiky, které konkrétní význam nemají. V naší učebnici se žák k témtoto samostatným písmenům a hláskám propracovává až ve druhé polovině, kdy naučená slova rozkládá na jednotlivá písmena a hlásky. Protože rozkládá jednoslabičná slova, učí se zároveň i slabiky.

Profesní kompetence, které jsou hlavním cílem vzdělávání žáků Euroinstitutu, nemusejí vyžadovat gramotnost. Úklidové práce v sociálních zařízeních obvykle zvládnou naši absolventi i bez znalosti abecedy, stejně jako praní, žehlení či jednoduchou přípravu pokrmů. Obdobně se mohou vyučit kartáčníky, košíkáři nebo pomocnými pracovníky na stavbách. Vyučením či absolvováním závěrečné zkoušky

to ve školách Euroinstitutu nekončí. Nevytvářel jsem školu, která dá postiženým jen vzdělání pro vzdělání. Cíle Euroinstitutu jdou nad povinnosti školy, jako hlavní vidím reálné uplatnění absolventů na trhu práce. Ta už je bez znalosti základů čtení obtížná.

Desatero základních funkčních činností spojených se znalostí čtení tak, jak je pozorujeme u našich žáků a absolventů:

1. označení obchodů
2. čtení nápisů na ulicích
3. čtení textových dopravních značek a dodatkových značek
4. pasívní komunikace na sociálních sítích
5. telefonní seznamy v kontaktech mobilního telefonu
6. emailová komunikace
7. veřejné vyhlášky
8. označení textilu a potravin
9. žádost o přijetí do práce
10. noviny a časopisy

Sociální instituce využívají často jiných metod, například alternativní a augmentativní komunikaci (AAK), které jsou pro postižené jednodušší a v případě procesu čtení využívají metod sociálního čtení, tedy piktogramy, výměnné obrázkové komunikační systémy (VOKS). Tyto systémy jsou možná důležité pro usnadnění komunikace a nezastupitelné u klientů s těžším stupněm mentálního postižení, integraci a inkluzi postižených však přinášejí problémy, protože běžná populace AAK nepoužívá. Proto tam, kde je to možné, je výuka opravdového čtení nezastupitelná.

Leoš Středa

METODICKÉ POKYNY

Předkládaná učebnice není typický slabikář prvního čtení. Spojuje výuku s věcným učením, vychází z principů zvolené metody nácviku čtení a z konkrétních názorných situací, které jsou žákům blízké.

Učebnice má deset kapitol: *Můj pokoj, Kuchyně, Koupelna, Záchod, Denní potřeby, Moje tělo, Oblečení, Zelenina, Ovoce, Co jíme a pijeme*. Každá kapitola obsahuje pět až osm nových slov.

Před zahájením výuky je zapotřebí, aby učitel provedl základní diagnostiku předpokladů žáka pro výuku. Zjišťuje rozvoj vnímání a komunikační schopnosti.

Diagnostika zrakového vnímání vyhodnocuje zejména zrakovou diferenciaci (tj. rozlišování stejných nebo podobných obrázků, symbolů, tvarů). Je třeba zjistit, jestli žák dokáže rozumět jejich obsahu a dokáže je přiřadit k reáliím. Je třeba zhodnotit také jeho zrakovou paměť.

Diagnostika sluchového vnímání se zaměřuje na sluchovou diferenciaci, sluchovou paměť a analýzu a syntézu.

Prostorové vnímání se vyhodnocuje podle diferenciace na ploše, znalosti pojmu: nahoře, dole, vlevo, vpravo. Zajímá nás také orientace na řádku.

Komunikační schopnosti se diagnostikují na základě způsobu dorozumívání, v potaz se berou také expresivní a impresivní složky řeči.

Pokud učitel získá jistotu, že žák je schopen rozlišovat obrázky, rozumí jejich obsahu a přiřadí je k reáliím, je vhodné učebnici použít.

Součástí učebnice jsou obrázky se slovy, které si žáci rozstříhají na kartičky. Tyto kartičky jsou rozděleny do pěti typů.

První tři typy jsou:

1. kartičky s obrázky se slovy
2. kartičky s obrázky beze slov
3. kartičky pouze se slovy

Tyto tři typy se používají pro výuku čtení názvů osob, zvířat a věcí (tedy podstatných jmen).

V učebnici se procvičují nejen vyobrazená podstatná jména, ale také další slova a písmena, která mají svoje kartičky. Proto máme k vystřížení ještě další dva samostatné typy:

4. kartičky se slovy

5. kartičky s písmeny

Pro případ ztráty nebo opotřebení kartiček jsou všechna slova znovu uvedena na konci učebnice pro možnost okopírování.

Každá kapitola má dané schéma. Vlastní čtení začíná rozhovorem o situačním obrázku, který jednotlivou kapitolu uvádí. Motivuje nejen k probuzení zájmu o čtení, ale je i nosným didaktickým materiélem pro procvičování. Pro odlehčení výuky jsou zařazeny krátké veršované texty dotýkající se tématu, jež by měly přispět k upevnění učiva.

Následuje nácvik slov podle zadání u jednotlivých cvičení.

Nácvik u cvičení 1 a 2 probíhá v každé kapitole stejně. Postup nácviku:

Cvičení č. 1

1. K obrázku nejprve učitel přiřadí kartičku se stejným obrázkem se slovem, které současně přečte.
2. Také žák podle pokynu učitele vybere kartičku se stejným obrázkem se slovem, přiřadí a slovo přečte.

Cvičení č. 2

1. Kartičku se slovem k obrázku nejprve přiřazuje učitel a sám jej přečte.
2. Učitel opět kartičku se slovem přiřazuje, ale přečte jej žák.
3. Žák kartičku se slovem sám vyhledá, přiřazuje ji k obrázku a přečte.

Žák i učitel čtou vždy slova nahlas. Obrázky se slovy v levém sloupci slouží jako vzor. Počet slov, která se má žák naučit číst, se řídí jeho schopnostmi a možnostmi. Nemusí se učit všechna slova najednou.

Cvičení 3 a další mají instrukce uvedeny vždy v zadání. Tato cvičení jsou pro upevnění a zapamatování si nových slov. Slova se také mohou procvičovat v krátkých větách. Kartičky se slovy lze ještě rozmištit po místnosti a upevnit na předměty, které s nimi souvisejí. Zájmena *TO* a *JÁ* lze spojovat i s gesty, a tak kromě vizuálního a akustického kanálu využít i kanál kinestetický.

V závěru každé kapitoly jsou cvičení pro společné procvičování. Učitel podle možnosti a schopnosti žáka vybírá z nabízených cvičení. Procvičuje buď jednotlivé řádky, sloupce nebo cvičení. K jednotlivým cvičením je vhodné se při opakování vracet.

Kromě podstatných jmen, která vycházejí z úvodního situačního obrázku, se žák v některých kapitolách učí i další slova. Umožní to vytvoření jednoduchých vět.

V kapitole *Můj pokoj* se žák učí sloveso MÁ, MÁM. Učitel před nácvikem nejprve vysvětlí význam slov v krátkém povídání nebo větách.

V kapitole *Kuchyně* se žák učí slova TO a JE. Učitel nejprve procvičí se žáky např. otázkami „Co to je?“ tak, aby žák odpovídal: „To je ...“ Spojuje s ukazováním prstem. Ukazování prstem a sdílení pozornosti je základní součást komunikace.

V kapitole *Kuchyně* se žák učí také spojku A. Učitel nejprve vysvětlí pomocí krátkých vět nebo příběhu.

V kapitole *Koupelna* se žák učí zájmeno JÁ. K pochopení významu slova je vhodné využít žákovu fotografiю (snadno lze zhotovit z mobilu) a tu zařadit do souboru slov a dále s ní pracovat.

V kapitole *Moje tělo* se přidává číslovka DVĚ. Číslovku žáci nacvičují pomocí povídání, ukázkou, básniček či písniček.

V kapitole *Oblečení* je poprvé vyzkoušena výuka hláskování. Žáci rozkládají naučená slova na hlásky a písmena A, J, M, T, O.

V kapitole *Co jíme a pijeme* procvičují žáci sloveso RÁD pomocí otázek nebo vyprávění o tom, co má žák rád. Současně se vyvozuje stejným způsobem spojení NEMÁM RÁD.

Kromě plnění úkolů a čtení v učebnici mohou žáci sami skládat ze slov jednoduché věty. Pro procvičování lze využít i jiný vhodný materiál, např. reklamní letáky, pexesa, fotografie apod.

Pro snazší orientaci jsou v učebnici označeny piktogramy činnosti učitele, žáka a společného procvičování:

učitel

žák

společné procvičování

Eva Mrázová

MŮJ POKOJ

Ten, kdo má židli,
dobře se mu bydlí.
U postele lampa svítí,
venku voní luční kvítí.

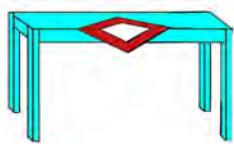

Žijeme společně v domově. Každý z nás bydlí sám nebo s někým na pokoji. Budeme si povídат o pokoji na obrázku, o tom, jak vypadá váš pokoj a co všechno v něm máte.

1. Najděte v zásobníku stejné obrázky a přiložte na vzor:

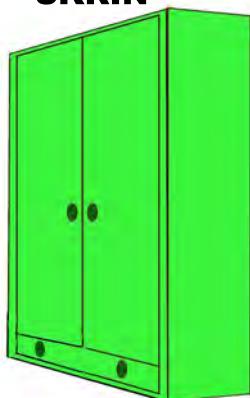
STŮL

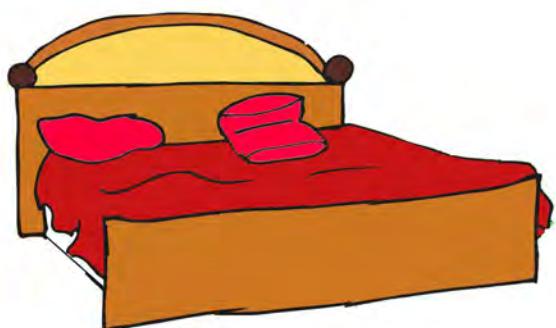
ŽIDLE

SKŘÍŇ

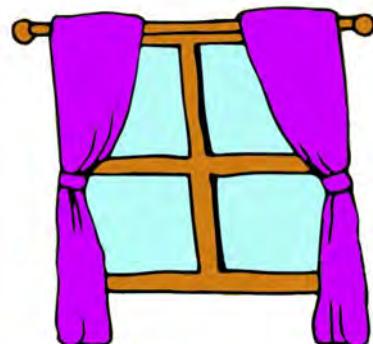
POSTEL

LAMPA

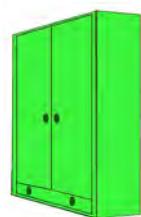
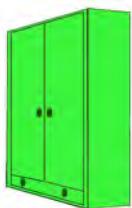

OKNO

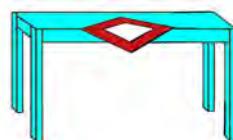
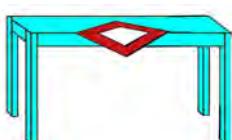

2. Přiřaďte k obrázkům slova podle vzoru:

SKŘÍN

STŮL

ŽIDLE

POSTEL

OKNO

LAMPA

3. Do situačního obrázku vložte na obrázky kartičku se slovem STŮL, ŽIDLE, POSTEL, LAMPA, SKŘÍŇ, OKNO

Nácvík slova

MÁM

MÁ

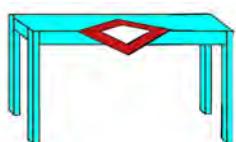
4. Povídejte si, co všechno máte ve vašem pokoji.

5. Povězte, co MÁ váš kamarád na pokoji.

6. Čtěte:

MÁM

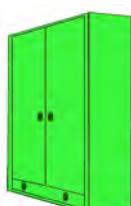
MÁM STŮL.

MÁM

MÁM POSTEL.

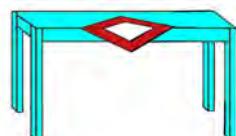
MÁM

MÁM SKŘÍŇ.

MÁ

MÁ

7. K obrázkům najděte v zásobníku slova:

8. Čtěte:

STŮL, ŽIDLE, LAMPA, SKŘÍŇ, OKNO, POSTEL.

9. Procvičujte:

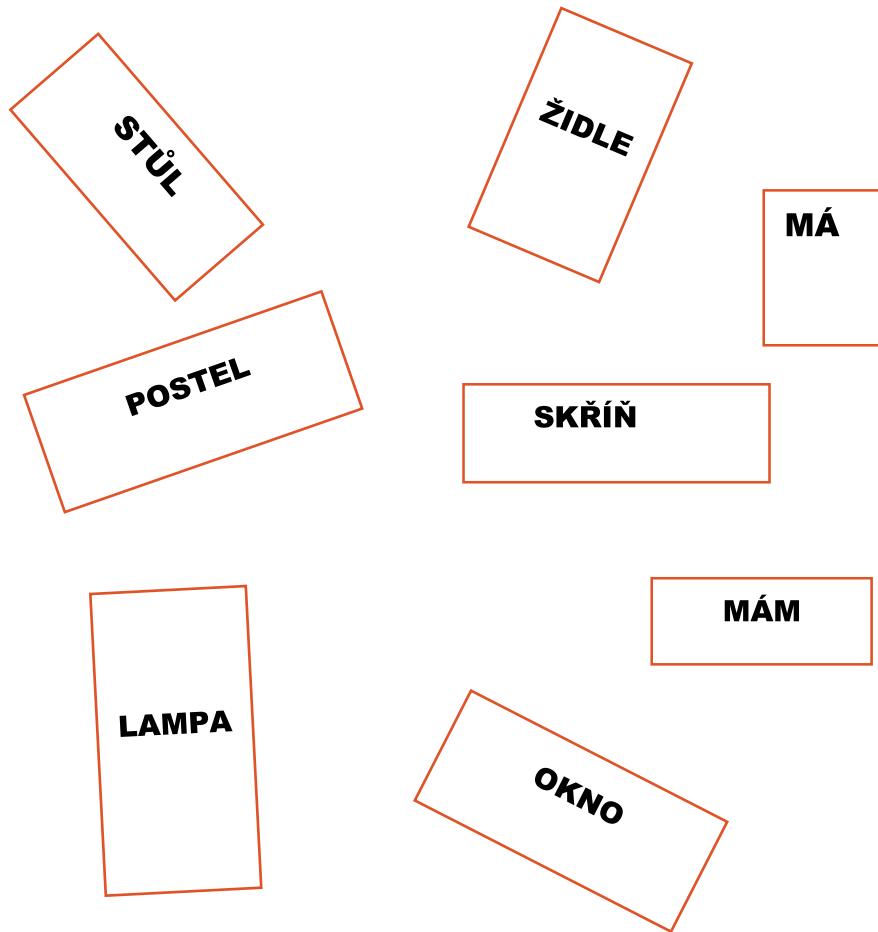
MÁ	MÁM	LAMPA	STŮL	OKNO
SKŘÍŇ	ŽIDLE	POSTEL	MÁ	MÁM

10. Najděte slovo, které je řešením hádanky:

Má to čtyři rohy a čtyři nohy
a nechodí.

11. Ke slovům STŮL, ŽIDLE, POSTEL, SKŘÍŇ vystříhejte obrázky z reklamních letáků a přiložte.

12. Čtěte rozházená slova :

Procvičení

MÁ	MÁM	OKNO	STŮL
ŽIDLE	POSTEL	LAMPA	SKŘÍŇ
MÁ	MÁM	SKŘÍŇ	LAMPA

KUCHYNĚ

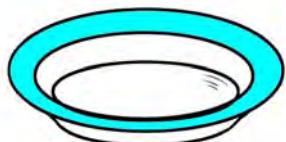

V našem domově máme také kuchyni. Setkáváme se v ní a vaříme si tam kávu nebo čaj. Povídejme si, jak vypadá kuchyně na obrázku a co všechno tam najdeme. Čím se liší naše kuchyně od kuchyně na obrázku?

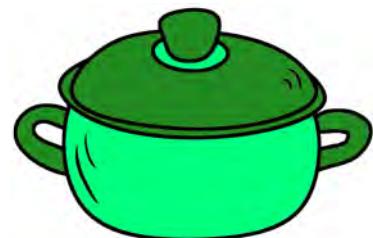

1. Najděte v zásobníku stejné obrázky a přiložte na vzor:

TALÍŘ

HRNEC

LŽÍCE

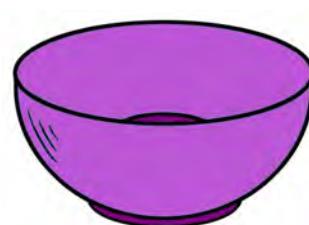
VIDLIČKA

NŮŽ

MÍSA

HRNEČEK

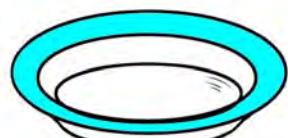

PEKÁČ

2. Přiřaďte k obrázkům slova podle vzoru:

TALÍŘ

LŽÍCE

NŮŽ

HRNEČEK

3. Přiložte na slova obrázky ze zásobníku:

TALÍŘ

VIDLIČKA

MÍSA

HRNEČEK

PEKÁČ

NŮŽ

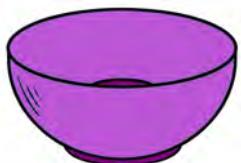
HRNEC

LŽÍCE

4. Řekněte, jestli jsou správně vybraná slova k obrázkům:

MÍSA

TALÍŘ

HRNEČEK

PEKÁČ

HRNEC

LŽÍCE

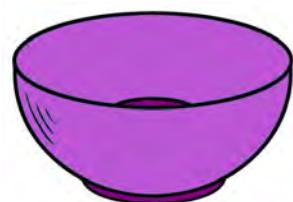

VIDLIČKA

NŮŽ

5. K obrázkům vyhledejte slova:

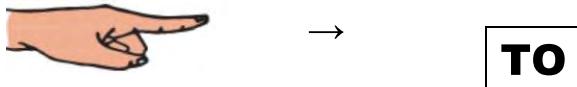

6. Čtěte:

**HRNEČEK, MÍSA, HRNEC, TALÍŘ, VIDLIČKA, NŮŽ, LŽÍCE,
PEKÁČ.**

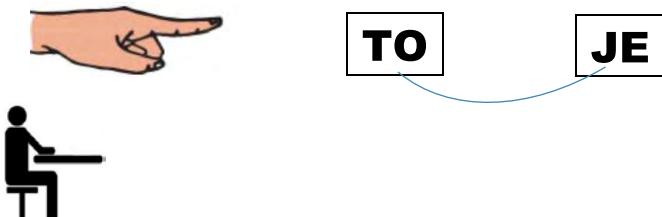

Nácvik slova TO (spojujeme s obrázkem)

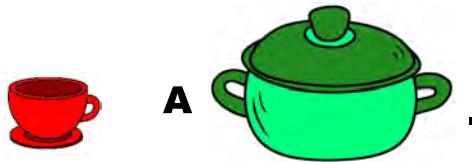
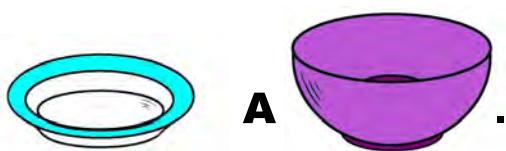
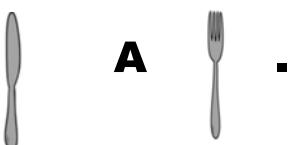
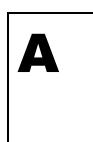
Nácvik slova JE (hledejte na kartičkách):

Čteme: **JE**

Nácvik spojky A

7. *Procvičení.* Čtěte:

TO JE **A**

TO JE NŮŽ **A** **VIDLIČKA.**

TO JE **A**

TO JE TALÍŘ **A** **LŽÍCE.**

TO JE **A**

TO JE TALÍŘ **A** **MÍSA.**

Poslechněte si příběh „O hrnci, který rád vařil rajskou omáčku“.

Žili, byli v jednom velkém domě pan a paní Krupičkovi. Paní Krupičková měla hrnec, ve kterém nejraději vařila rajskou omáčku. Jednoho dne paní Krupičkové při mytí nádobí hrnec vyklouzl z ruky a spadl na zem. Paní Krupičková ho zvedla, prohlédla a co vidí, v hrnci je díra. Pan Krupička zvedl hlavu od novin a povídá: „Maminko, netrap se, já ti hrnec opravím.“

„Ale, ne“, řekla paní Krupičková. „V obchodě mají jiné a hezčí. Tenhle vyhodíme do smetí a koupíme nový.“ Pan Krupička vzal hrnec a odnesl ho k popelnici.

Chudák hrnec byl velmi smutný. Už nikdy neuvaří rajskou omáčku. Říká si: „Když teču, tak teču“. A začal téct. Nejdřív byl jen malý potůček, pak říčka a nakonec se pod okny domů valila široká řeka. Lidé se sbíhali, v řece se začali koupat, děti pouštět lodičky. Paní Krupičková se podívala z okna a volala: „Kde se vzalo tolik vody? Vždyť nám to zaplaví dům!“ K oknu přišel i pan Krupička a vidí, že voda teče z děravého hrnce. „Půjdu a hrnec spravím. Voda už nepoteče.“ Spravil hrnec, voda přestala téci a před domem byl zase klid. Paní Krupičková začala v hrnci zase vařit rajskou omáčku a všichni byli spokojení.

(Podle povídky z publikace: Šíkulová, Rytířová: Pohádkové příběhy k zábavě i k učení)

8. Povídejte, co potřebujete k uvaření rajské omáčky.

Které nádobí potřebujete? Vyhledejte obrázek a slovo.

Povídejte si o tom, co už umíte uvařit.

Co potřebujete při prostírání stolu? Najděte obrázky a slova.

Procvičení

Položte na obrázky slova :

Slova se procvičují podle potřeby, čte se řádek nebo sloupec.

STŮL	POSTEL	SKŘÍŇ	ŽIDLE	LAMPA	OKNO
TALÍŘ	MÍSA	VIDLIČKA	NŮŽ	LŽÍCE	HRNEC
HRNEČEK	PEKÁČ	TO	JE	MÁM	MÁ

KOUPELNA

Povídejme si, o jaké místnosti v bytě je básnička. Prohlédněte si obrázek a říkejte, které předměty na obrázku vidíte. Jaká je Vaše koupelna, čím se liší od koupelny na obrázku?

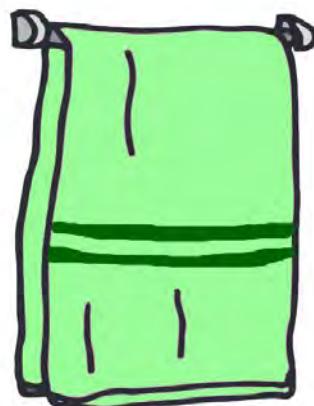

1. Najděte v zásobníku stejné obrázky a přiložte na vzor:

MÝDLO

RUČNÍK

SPRCHA

HŘEBEN

PASTA

KARTÁČEK

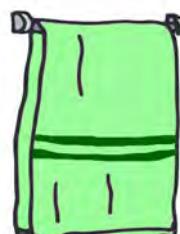
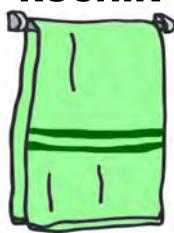

2. Přiřaďte k obrázkům slova podle vzoru:

MÝDLO

RUČNÍK

SPRCHA

HŘEBEN

KARTÁČEK

PASTA

3. Přiložte na slova obrázky ze zásobníku:

PASTA

HŘEBEN

KARTÁČEK

RUČNÍK

MÝDLO

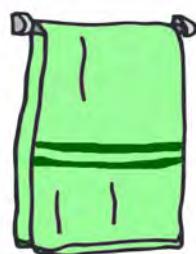
SPRCHA

4. Vyberte správné slovo k obrázku:

RUČNÍK

HŘEBEN

RUČNÍK

KARTÁČEK

MÝDLO

SPRCHA

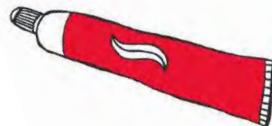
5. Čtěte:

KARTÁČEK

A

PASTA

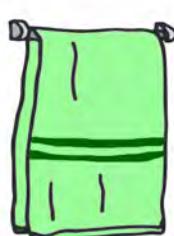

MÝDLO

A

RUČNÍK

MÝDLO

A

SPRCHA

RUČNÍK

A

HŘEBEN

6. Čtěte:

MÁM

MÁM

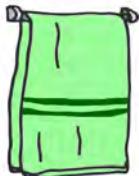
TO JE

TO JE

TO JE

TO JE

A

7. Vyhledejte stejná slova a přiložte:

KARTÁČEK A PASTA.

MÝDLO A RUČNÍK.

MÝDLO A SPRCHA.

Procvičení:

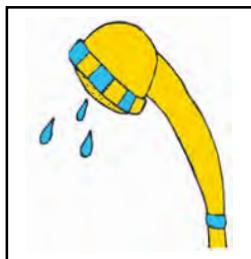
Čtěte obrázky:

- a) v řádce
- b) ve sloupečku

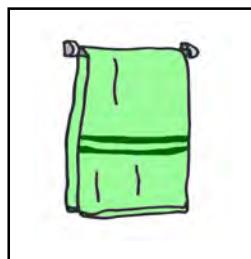
HŘEBEN

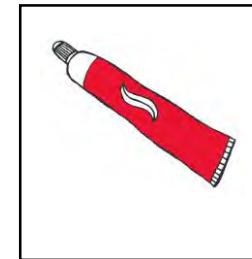
SPRCHA

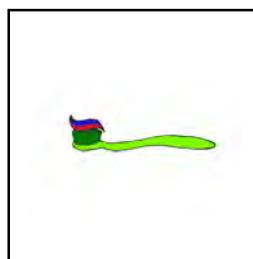
RUČNÍK

PASTA

KARTÁČEK

MÝDLO

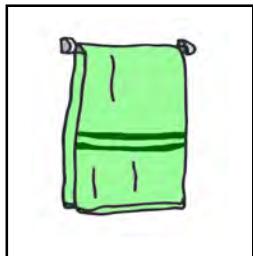
HŘEBEN

MÝDLO

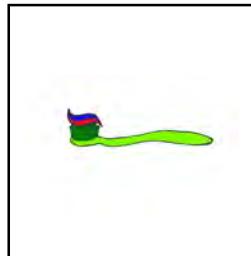
RUČNÍK

MÝDLO

KARTÁČEK

SPRCHA

HŘEBEN	SPRCHA	RUČNÍK	PASTA
KARTÁČEK	MÝDLO	HŘEBEN	MÝDLO
LAMPA	STŮL	ŽIDLE	SKŘÍŇ
POSTEL	MÝDLO	KARTÁČEK	RUČNÍK
TALÍŘ	MÍSA	HRNEC	LŽÍCE

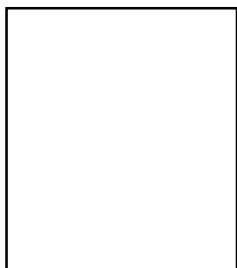

Nácvík slova

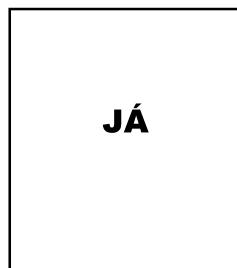
JÁ

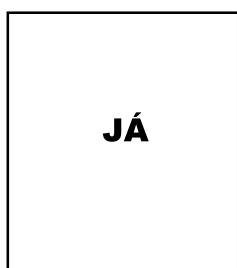
Do volných rámečků vkládejte svou fotografií.

JÁ

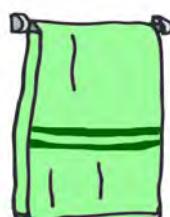
JÁ

MÁM

A

ZÁCHOD

Vedle koupelny je v bytě záchod. V domově máme záchod také. Prohlédneme si obrázek. Co všechno tam vidíme? Při používání záchodu musíme dodržovat čistotu. Jak jí dodržujeme?

1. Najděte v zásobníku stejné obrázky a přiložte na vzor:

ZÁCHOD

ZÁCHOD

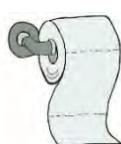
ŠTĚTKA

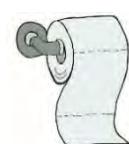
ŠTĚTKA

PAPÍR

PAPÍR

UMYVADLO

UMYVADLO

KOŠ

KOŠ

2. Přiložte k obrázku slova podle vzoru:

ZÁCHOD

PAPÍR

ŠTĚTKA

UMYVADLO

KOŠ

3. Čtěte slova:

ZÁCHOD

PAPÍR

ŠTĚTKA

MÝDLO

UMYVADLO

RUČNÍK

SPRCHA

KOŠ

4. Čtěte:

A

A

A

A

DENNÍ PŘEDMĚTY

Na mobil se podívám,
ještě, že své brýle mám.
Rádio i bez nich slyším,
displeje však nerozliším.

Co vidíte na obrázku? Najdete na obrázku televizi, rádio, mobil, počítač a brýle? Používáte ještě jiné předměty?

1. Najděte v zásobníku stejné obrázky a přiložte na vzor:

MOBIL

POČÍTAČ

TELEVIZE

RÁDIO

BRÝLE

2. Přiřaďte k obrázkům slova podle vzoru:

MOBIL

POČÍTAČ

TELEVIZE

RÁDIO

BRÝLE

3. Na obrázky položte slova ze zásobníku:

4. Přiložte na slova obrázky ze zásobníku:

MOBIL

RÁDIO

TELEVIZE

POČÍTAČ

BRÝLE

5. Čtěte slova:

MOBIL

TELEVIZE

RÁDIO

POČÍTAČ

6. Čtěte věty:

TELEVIZE A RÁDIO.

BRÝLE A TELEVIZE.

MÁM MOBIL A POČÍTAČ.

7. Povídejte si, jaký máte mobil, televizi. Které pořady se vám líbí?

8. Nakreslete Vaši oblíbenou postavu z televize.

9. Co ještě na obrázku vidíme?

10. Nezapomněli jste číst slova:

STŮL

ŽIDLE

SKŘÍŇ

OKNO

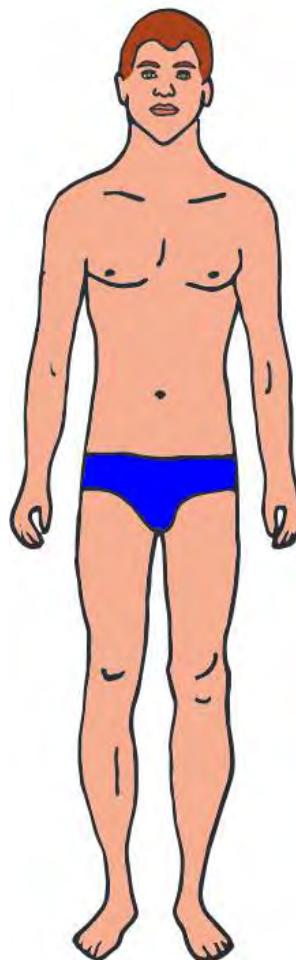
POSTEL

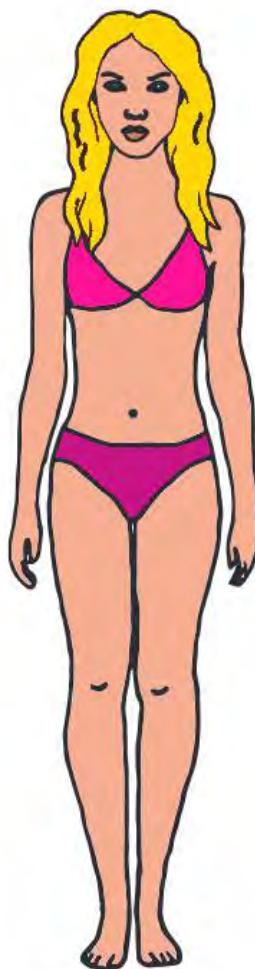
11. Čtěte a na slovo, které do pokoje nepatří, položte obrázek:

POČÍTAČ	BRÝLE	MOBIL
PEKÁČ	HRNEC	RÁDIO
ZÁCHOD	SPRCHA	PASTA
TELEVIZE	STŮL	ŽIDLE
ŠTĚTKA	UMYVADLO	SKŘÍŇ

LIDSKÉ TĚLO

Zazpíváme si.
Ukazujeme části
těla:
Hlava, ramena,
kolena, palce,
[kolena, palce] 2x
hlava, ramena,
kolena, palce,
oči, uši,
ústa, nos.

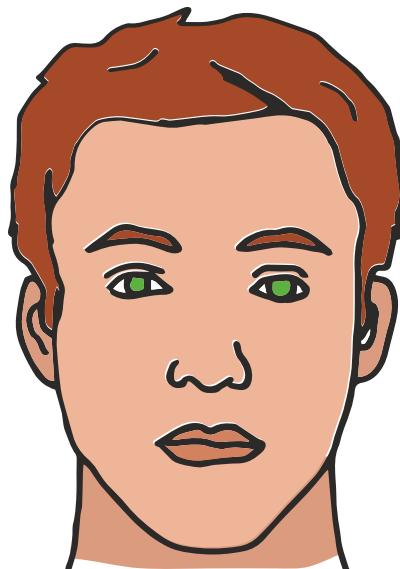

Podívejte se, koho vidíte na obrázku. Kolik jim může být let? Myslíte, že sportují? Povíme si, co o lidském těle znáte.

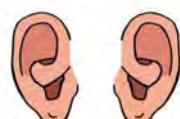

1. Najděte v zásobníku stejné obrázky a přiložte na vzor:

HLAVA

UŠI

OČI

NOS

PUSA

ZUBY

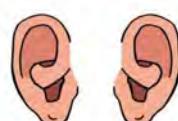
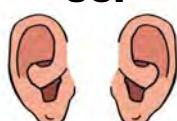

2. Přiřaďte k obrázkům slova podle vzoru:

PUSA

UŠI

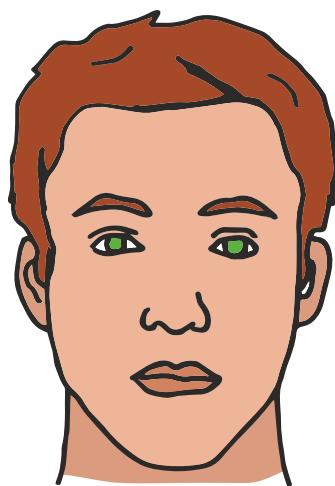
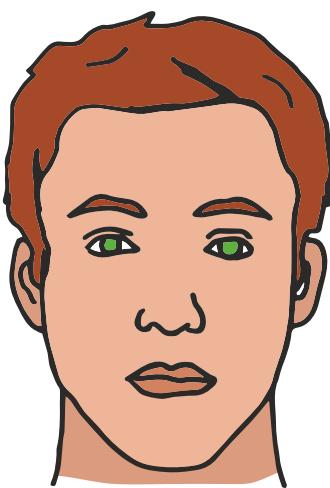
NOS

ZUBY

HLAVA

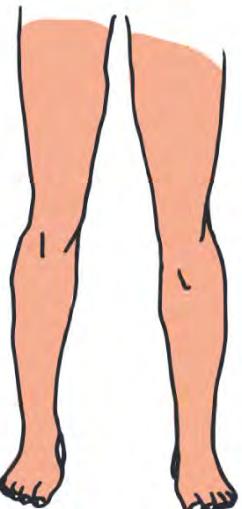
OČI

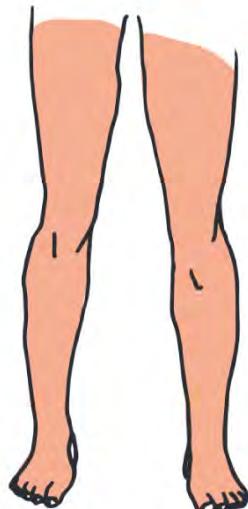

3. Položte stejné obrázky na vzor:

NOHY

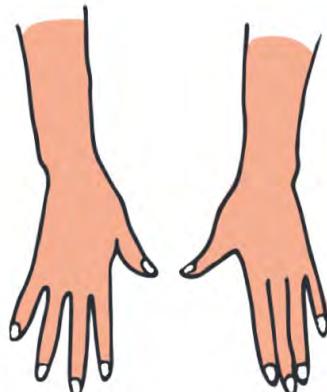
NOHY

RUCE

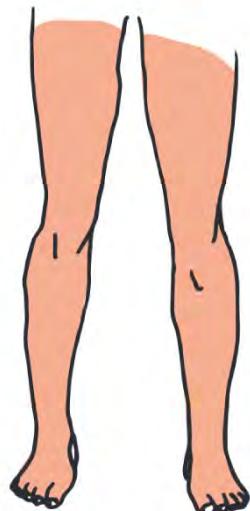
RUCE

RUCE

NOHY

4. Přiložte na slova obrázky ze zásobníku:

RUCE

NOHY

OČI

PUSA

ZUBY

HLAVA

NOS

UŠI

5. Vyhledejte slova:

PUSA

ZUBY

UŠI

OČI

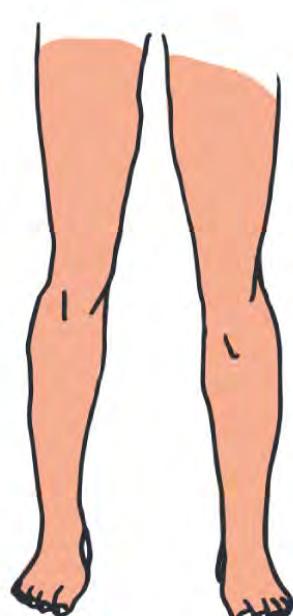
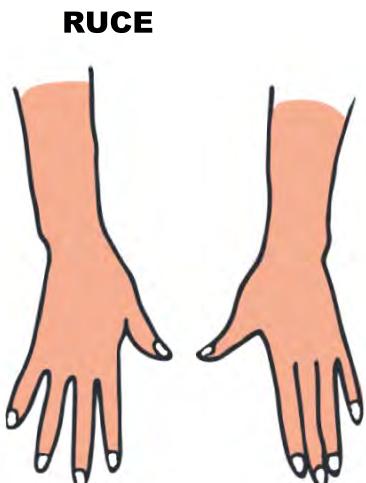
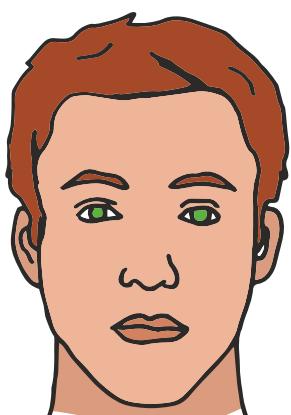
HLAVA

NOS

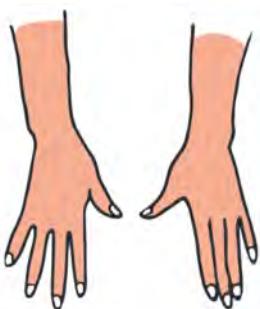
RUCE

NOHY

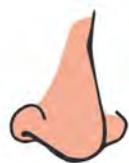
6. Čtěte:

7. Vyberte slovo k obrázku:

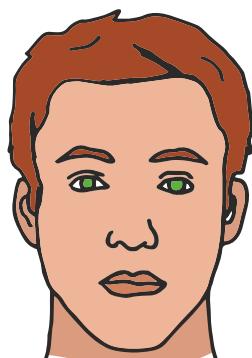
NOHY, OČI, RUCE

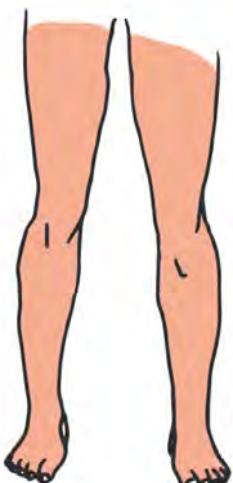
PUSA, NOS, RUCE

ZUBY, NOS, NOHY

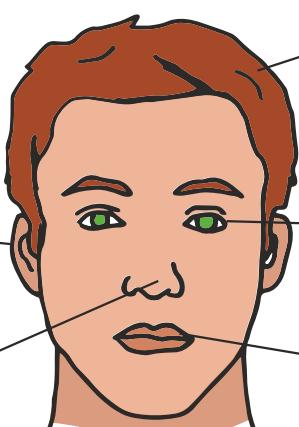
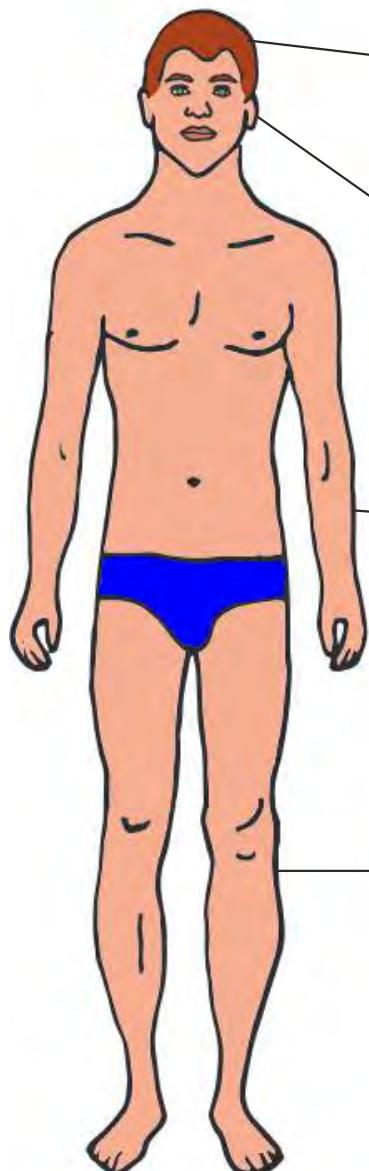

HLAVA, UŠI, ZUBY

NOHY, ZUBY, HLOVÁ

8. Přiložte slova k postavě, kam patří:

9. Čtěte :

TO JE PUSA.

TO JE NOS.

TO JE HLAVA.

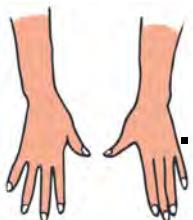
Nácvik slova **DVĚ**.

DVĚ

10. Čtěte:

MÁM DVĚ

MÁM DVĚ .

MÁM DVĚ .

MÁM DVĚ .

Procvičení

1. Čtěte:

OČI	UŠI	NOS	PUSA	ZUBY
HLAVA	RUCE	NOHY	MÁM	DVĚ

2. Doplňte k obrázku slovo:

OČI A

ZUBY A

UŠI A

RUCE A

OČI A

OBLEČENÍ

Bundy, šály,
čepice,
v zimě nosím
nejvíce.
Tričko nosím
v létě,
jezdím v něm
i k tetě.

Podívejte se na obrázek. Koho na obrázku vidíte? Které části oděvu vidíte na obrázku? Pro které roční období se oblečení hodí? Jaké oblečení nejraději nosíte a jaké byste si chtěli koupit? Povíme si o tom, jaké oblečení se nosí do školy, na vycházku, do práce, do divadla.

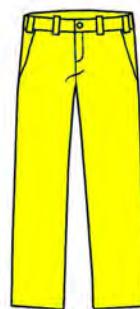

1. Najděte v zásobníku stejné obrázky a přiložte na vzor:

TRIČKO

KALHOTY

BUNDA

ČEPICE

BOTY

SVETR

2. Přiřaďte k obrázkům slova podle vzoru:

SVETR

TRIČKO

BUNDA

KALHOTY

PONOŽKY

BOTY

Na obrázku vidíme ještě šálu a čepici. Tak se nová slova doučíme.

3. Přiložte obrázek podle vzoru:

ČEPICE

ŠÁLA

4. Přiložte slova podle vzoru:

ČEPICE

ŠÁLA

5. Přiložte na slova obrázky ze zásobníku:

SVETR

ŠÁLA

TRIČKO

ČEPICE

KALHOTY

BOTY

PONOŽKY

BUNDA

6. Hledejte slova k oblečení, které máte na sobě, a vkládejte do tabulky:

7. Vyberte správné slovo k obrázku:

ŠÁLA

SVETR

BUNDA

BOTY

TRIČKO

ČEPICE

ŠÁLA

ČEPICE

KALHOTY

TRIČKO

BOTY

PONOŽKY

8. Odpovídejte: ano – ne.

Má paní kalhoty?

Má paní svetr?

Má paní ponožky?

9. Co nemá?

10. Čtěte a odpovídejte: ano – ne. Co to je?

JE TO ČEPICE?

JE TO BUNDA?

JE TO BUNDA?

JE TO SVETR?

11. Najděte v zásobníku písmeno J a vložte do rámečku:

12. Čtěte písmena A J

13. Hledejte stejná písmena v tabulce a přiložte vystřížená barevná kolečka:

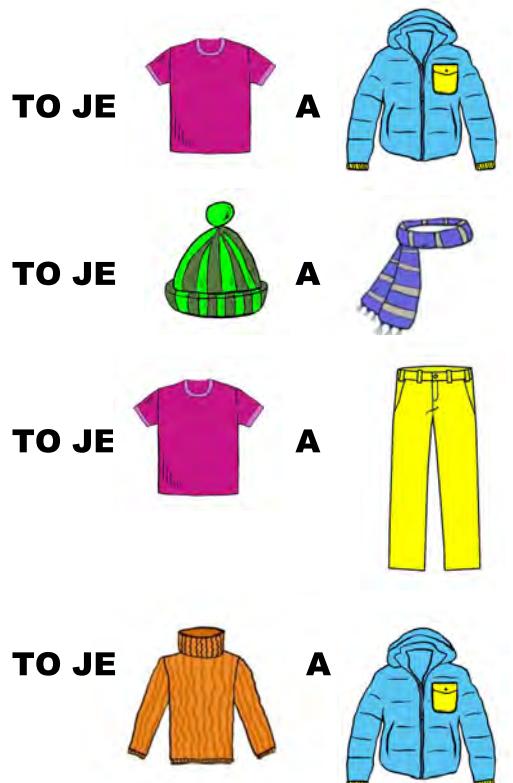
A	J	J	M	J	A
M	J	A	O	J	O

14. Procvičujte slova v tabulce: **J, A, JE, TO, MÁ, MÁM.**

J	A	Á	JE	TO	MÁ
MÁM	SVETR	ŠÁLA	BOTY	ČEPICE	BUNDA
TRIČKO	PONOŽKY	KALHOTY	KALHOTY	PONOŽKY	BOTY

15. Čtěte s obrázky:

16. Čtěte:

JÁ MÁM SVETR.

JÁ MÁM BOTY.

JÁ MÁM TRIČKO.

JÁ MÁM BOTY.

JÁ MÁM KALHOTY.

JÁ MÁM DVĚ PONOŽKY.

MÁM DVĚ BOTY.

17. Barevnými vystříženými kolečky označte v tabulce slova, která patří k oblečení:

BOTY	SKŘÍŇ	ŠÁLA	LAMPA	BUNDA	PASTA	ČEPICE
LŽÍCE	STŮL	ŽIDLE	KALHOTY	TRIČKO	PONOŽKY	TALÍŘ

18. K obrázkům přiřazujte slova:

BOTY

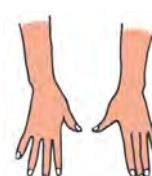
BUNDA

NOS

RUCE

HLAVA

PONOŽKY

19. Procvičujeme a opakujeme:

Co patří do kuchyně? Na slova dejte červené kolečko.

HRNEC

PEKÁČ

TALÍŘ

VIDLIČKA

MÍSA

KARTÁČEK

MÝDLO

LŽÍCE

PASTA

NŮŽ

PONOŽKY

ČEPICE

HRNEČEK

RUČNÍK

20. Z rozházených slov najděte ta, která patří lidskému tělu:

OČI

UŠI

RUCE

TALÍŘ

MÝDLO

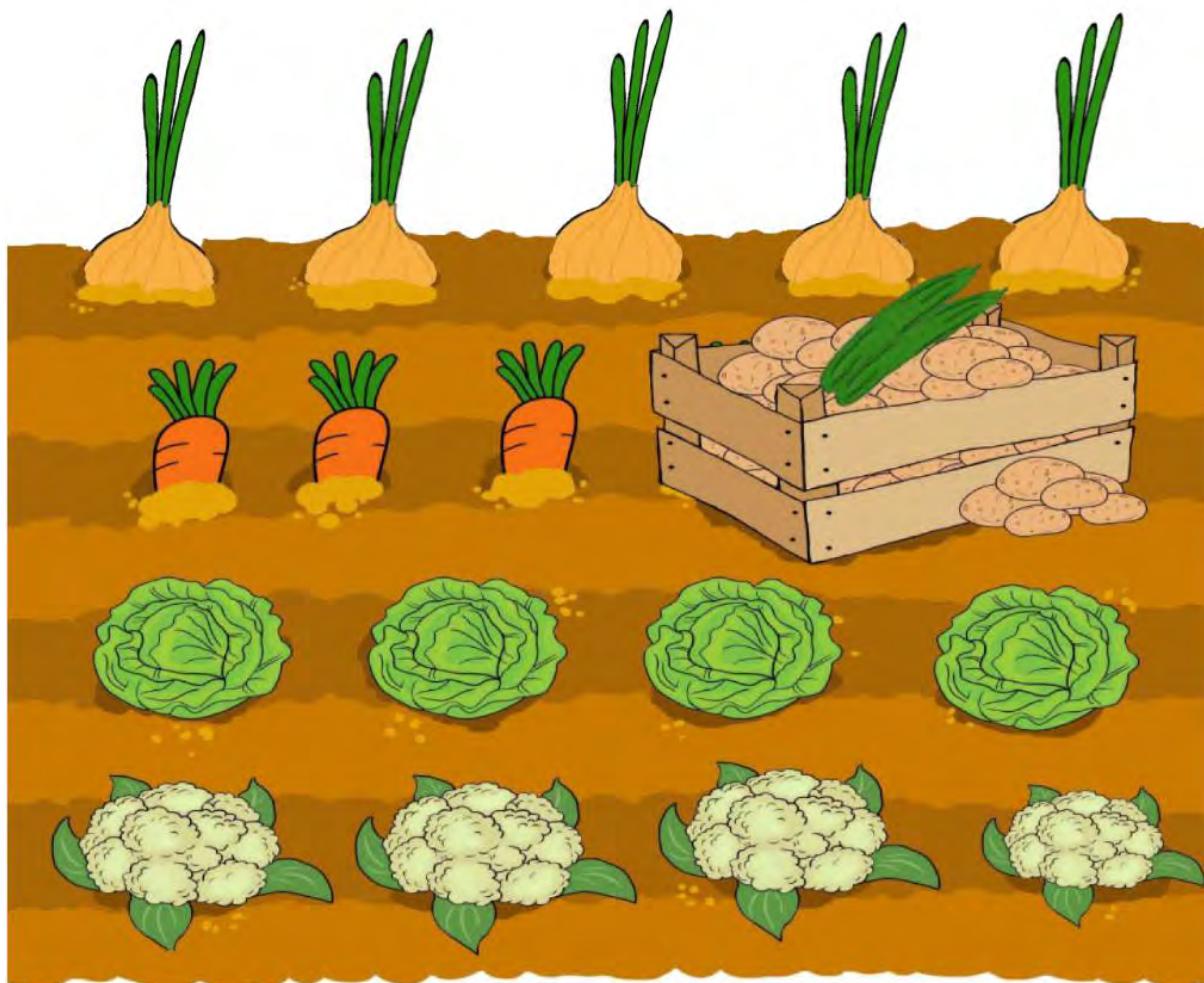
LŽÍCE

ZUBY

BOTY

HLAVA

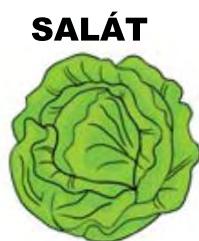
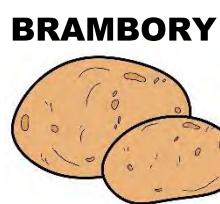
ZELENINA

Za budovou máme zahradu. Pěstujeme tam zeleninu. Kterou zeleninu vidíme na obrázku? Jaká jídla se dají ze zeleniny uvařit.

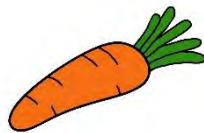
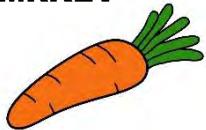

1. Najděte v zásobníku stejné obrázky a přiložte na vzor:

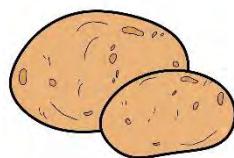
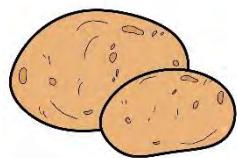

2. Přiřaďte k obrázkům slova podle vzoru:

MRKEV

BRAMBORY

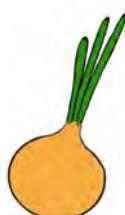
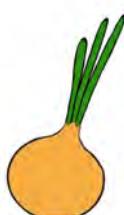
OKURKA

KVĚTÁK

CIBULE

SALÁT

3. Doučte se ještě další slova:

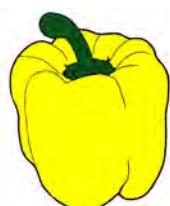
RAJČE

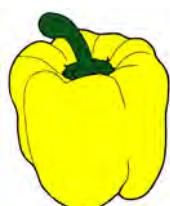
RAJČE

PAPRIKA

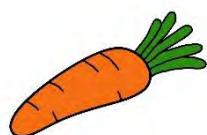

PAPRIKA

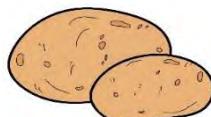

4. Čtěte:

MRKEV

BRAMBORY

CIBULE

OKURKA

SALÁT

KVĚTÁK

RAJČE

PAPRIKA

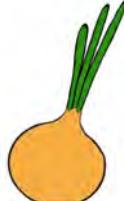
RAJČE

PAPRIKA

CIBULE

OKURKA

5. Přiložte obrázky ke slovům:

OKURKA

KVĚTÁK

BRAMBORY

SALÁT

CIBULE

PAPRIKA

RAJČE

MRKEV

6. Doplňte slova do rámečků místo obrázků a čtěte:

TO JE

TO JE

TO JE

TO JE

TO JE

TO JE

TO JE

TO JE

TO JE

TO JE

Analýza slov

MÁ, MÁM

Do tabulky vkládejte písmena:

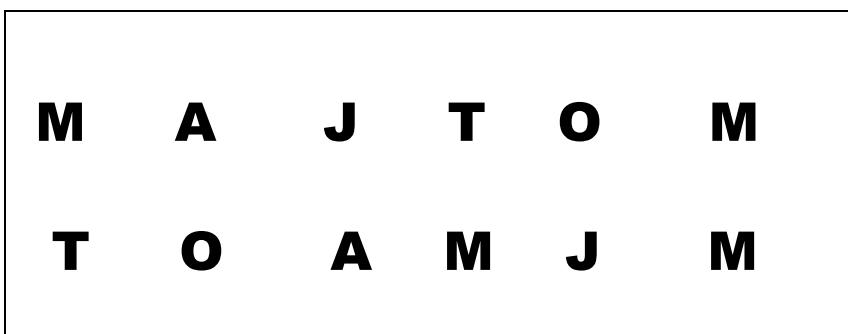
M	Á
----------	----------

M	Á	M
----------	----------	----------

7. Nácvik písmene M (najděte v zásobníku)

M

8. Hledejte M a dejte na něj obrázek písmene M.

9. Ze zásobníku vložte do tabulky písmena: M, Á, M

--	--	--

10. Složte slova: MÁ, MÁM

11. Čtěte: **MÁ** **MÁM** **MRKEV**

 MÁM MRKEV.

12. Čtěte slova v tabulce:

MRKEV	PAPRIKA	RAJČE	KVĚTÁK	CIBULE	SALÁT
BRAMBORY	OKURKA	SALÁT	RAJČE	PAPRIKA	CIBULE

1. Procvičujeme:

MÁ	MÁM	JÁ	TO	JE
RAJČE	OKURKA	PAPRIKA	KVĚTÁK	SALÁT
MRKEV	BRAMBORY	CIBULE	OKURKA	SALÁT

2. Najděte obrázky zeleniny, která se dává do polévky.

3. K obrázkům přidejte slova.

4. Najděte zeleninu, kterou jíme jako přílohu k masu.

5. Čtěte:

TO JE RAJČE A PAPRIKA.

TO JE KVĚTÁK A SALÁT.

TO JE MRKEV A CIBULE.

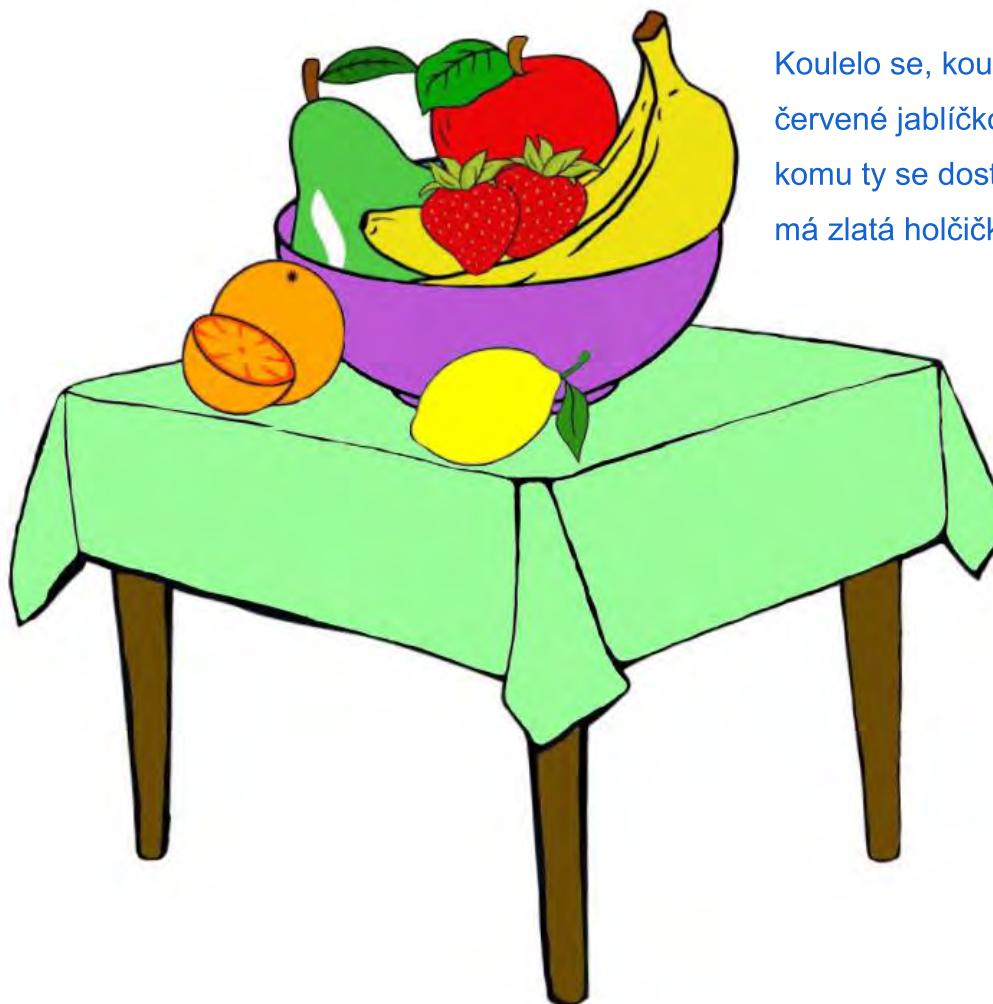
JÁ MÁM RAJČE.

JÁ MÁM MRKEV.

6. Najděte slova, která nepatří mezi zeleninu:

MRKEV	SALÁT	MÝDLO	OKURKA
BRAMBORY	PASTA	CIBULE	RAJČE
PAPRIKA	RUČNÍK	SALÁT	OKURKA

OVOCE

Koulelo se, koulelo,
červené jablíčko,
komu ty se dostaneš,
má zlatá holčičko.

Abychom byli zdraví, kromě zeleniny jíme také ovoce. Které ovoce vidíme na obrázku? Které vám nejvíce chutná? Kde ovoce kupujeme?

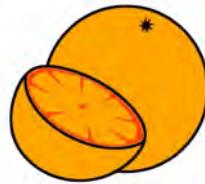

1. Najděte v zásobníku stejné obrázky a přiložte na vzor:

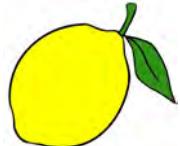
BANÁN

POMERANČ

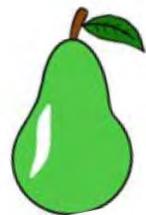
CITRON

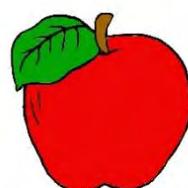
JAHODA

HRUŠKA

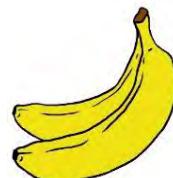
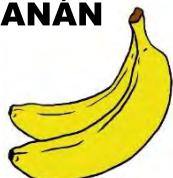

JABLKO

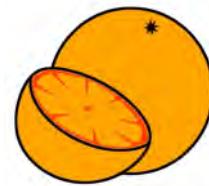
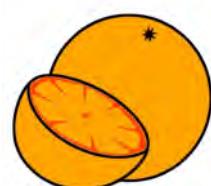

2. Přiřaďte k obrázkům slova podle vzoru:

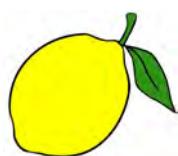
BANÁN

POMERANČ

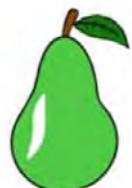
CITRON

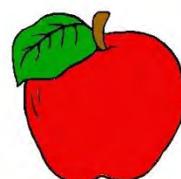
JAHODA

HRUŠKA

JABLKO

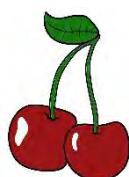

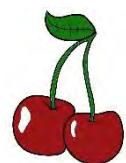
Naučme se ještě novým slovům : TŘEŠNĚ, VÍNO. Co o nich víme?

TŘEŠNĚ

TŘEŠNĚ

VÍNO

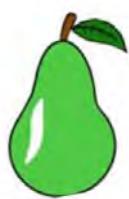

VÍNO

4. Opakujeme:

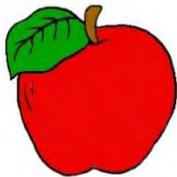
HRUŠKA

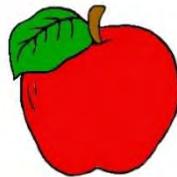
HRUŠKA

JABLKO

JABLKO

5. Přiložte na slova obrázky ze zásobníku:

HRUŠKA

JAHODA

BANÁN

CITRÓN

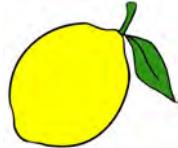
TŘEŠNĚ

VÍNO

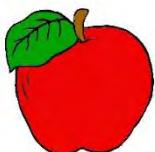
POMERANČ

JABLKO

6. Vyberte správné slovo:

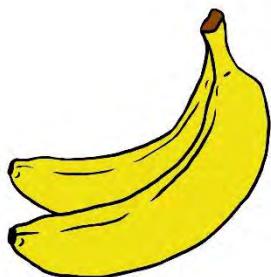
VÍNO, CITRON, JABLKO

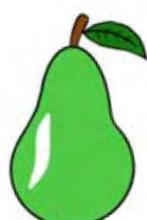
HRUŠKA, JABLKO, TŘEŠNĚ

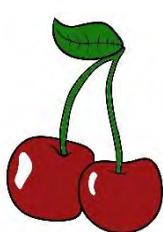
HRUŠKA, JABLKO, JAHODA

BANÁN, JAHODA, JABLKO

HRUŠKA, JABLKO, BANÁN

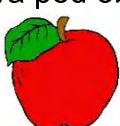
TŘEŠNĚ, VÍNO, CITRON

VÍNO, JABLKO, TŘEŠNĚ

7. Čtěte a doplňte slova pod obrázek:

TO JE

A

TO JE

A

A

TO JE

A

A

TO JE

A

TO JE

TO JE

TO JE

TO JE

Analýza slova TO

(Najděte v zásobníku písmen: T, O a vložte do tabulky).

T	O
---	---

T

O

8. Čtěte písmena: A, T, O

9. Složte slovo TO.

10. Doplňte do rámečku slovo TO:

JE

.

11. Čtěte:

TO JE BANÁN.

TO JE HRUŠKA.

TO JE JABLKO.

TO JE VÍNO.

TO JE HRUŠKA.

TO JE JAHOUDA.

12. Procvičujte:

JABLKO	HRUŠKA	BANÁN	TŘEŠNĚ	VÍNO
CITRÓN	JAHODA	TŘEŠNĚ	VÍNO	HRUŠKA
TO	JE	BANÁN	CITRÓN	JABLKO

Nácvík slova RÁD

Procvičujte s žáky, co nebo koho mají rádi. Jaké ovoce, jídlo, oblečení, kamarády apod.

RÁD

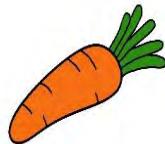
13. Procvičujte: MÁM RÁD

14. Čtěte:

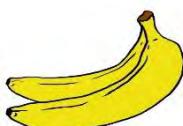
MÁM RÁD

MÁM RÁD

MÁM RÁD

MÁM RÁD

15. Doplňujte, co máte ještě rádi:

MÁM RÁD

.....

16. Procvičujte písmena a slova v rámečku:

A	T	M	O
TO	JE	MÁ	MÁM
RÁD	JE	RÁD	RÁD

POSTEL **LAMPA** **STŮL** **SKŘÍŇ**

KARTÁČEK **PASTA** **RUČNÍK** **MÝDLO**

TALÍŘ **MÍSA** **HRNEC** **PEKÁČ**

LŽÍCE **NŮŽ** **VIDLIČKA** **HRNEČEK**

JABLKO **HRUŠKA** **BANÁN** **JABLKO**

OKURKA **PAPRIKA** **BRAMBORY** **SALÁT**

MRKEV **KVĚTÁK** **CIBULE** **RAJČE**

MOBIL **RÁDIO** **TELEVIZE** **BRÝLE**

BUNDA **ŠÁLA** **BOTY** **SVETR**

PONOŽKY **TRIČKO** **ČEPICE**

ZUBY **UŠI** **OČI** **NOS**

PUSA **RUCE** **NOHY** **HLAVA**

MÁ **MÁM** **DVĚ** **TO**

JE **RÁD** **M** **T**

CO JÍME A PIJEME

Slepice nám snese
každý den vejce.
Ke snídani si je dám,
protože je rád mám.

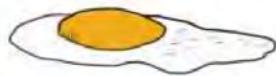

Co na obrázku vidíme? Která jídla máme ke snídani, která k obědu, která jídla máme k večeři? Jaké jídlo máte nejraději? Které jíte neradi? Povídejme si, která jídla umíte uvařit. Chodíte do restaurace? Jak si objednáváte jídlo? Zahrajeme si na číšníka a hosta. Naučíme se, jak si jídlo objednávat.

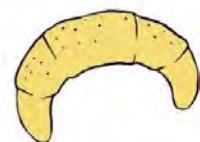

1. Najděte v zásobníku stejné obrázky a přiložte na vzor:

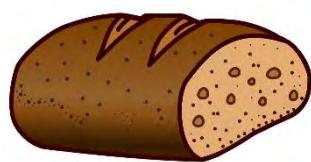
VEJCE

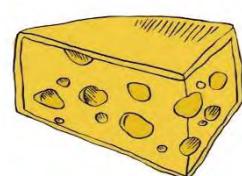
ROHLÍK

CHLÉB

SÝR

KÁVA

ČAJ

ŘÍZEK

ŠPAGETY

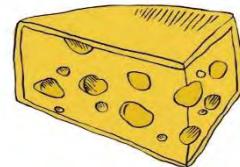
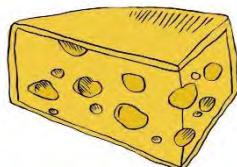

POLÉVKA

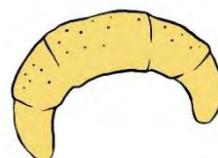
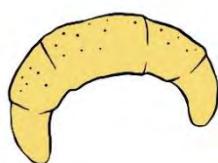

2. Přiřaďte k obrázkům slova podle vzoru:

SÝR

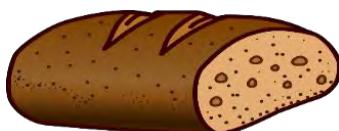
ROHLÍK

ČAJ

CHLÉB

VEJCE

POLÉVKA

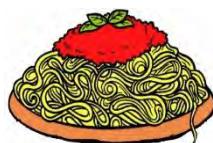
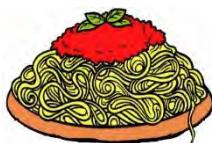

3. Přiřaďte k obrázkům slova podle vzoru:

ŘÍZEK

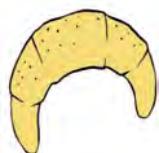
ŠPAGETY

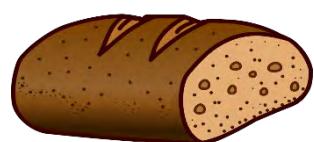
KÁVA

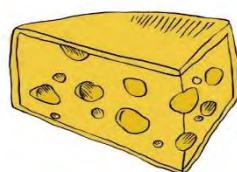
4. Čtěte:

A

A

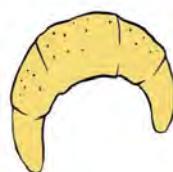
A

A

A

A

5. Přikládejte kartičky na slova a čtěte :

KÁVA

ČAJ

CHLÉB

ROHLÍK

VEJCE

SÝR

POLÉVKA

ŘÍZEK

6. Hledejte kartičky se slovy a odpovězte na otázky:

Co snídáme?

Co obědváme?

Co večeříme?

7. Povídejte si, co už umíte uvařit.

Nácvik spojení

NEMÁM RÁD

8. V tabulce dejte červené kolečko na jídlo, které nemáte rádi:

MRKEV	OKURKA	SÝR	ROHLÍK	CHLÉB
SALÁT	CIBULE	KVĚTÁK	KÁVA	ČAJ
ŠPAGETY	ŘÍZEK	VEJCE	BRAMBORY	RAJČE

9. Čtěte :

KÁVA A ČAJ.

ROHLÍK A SÝR.

POLÉVKA A CHLÉB.

10. Čtěte :

MÁM RÁD

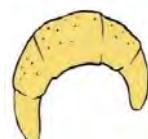
A

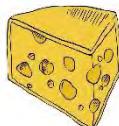
MÁM RÁD

A

NEMÁM RÁD

NEMÁM RÁD

11. Čteme :

KÁVA A ČAJ A ROHLÍK.

CHLÉB A SÝR.

POLÉVKA A ŘÍZEK A KÁVA.

12. Prověřujte :

MRKEV	BRAMBORY	OKURKA	SALÁT	ŘÍZEK
VEJCE	SÝR	RAJČE	PAPRIKA	CHLÉB
JABLKO	HRUŠKA	VÍNO	JAHODA	BANÁN

13. Čtěte :

MÁM RÁD VÍNO.
MÁM RÁD BANÁN.
MÁM RÁD KVĚTÁK A BRAMBORY.
MÁM RÁD BRAMBORY A ŘÍZEK.
MÁM RÁD ŠPAGETY A RAJČE.
MÁM RÁD BRAMBORY A SÝR.
NEMÁM RÁD SALÁT .
NEMÁM RÁD SÝR.
NEMÁM RÁD JABLKO.
NEMÁM RÁD MRKEV A BRAMBORY.

OBSAH:

PROČ SLABIKÁŘ PRO DOSPĚLÉ	5
METODICKÉ POKYNY	8
MŮJ POKOJ	13
KUCHYNĚ	19
KOUPELNA	29
ZÁCHOD	37
DENNÍ POTŘEBY	41
LIDSKÉ TĚLO	47
OBLEČENÍ	57
ZELENINA	67
OVOCE	75
CO JÍME A PIJEME	85
PŘÍLOHY K OKOPÍROVÁNÍ	93
PŘÍLOHY K VYSTŘIŽENÍ	

PaedDr. Eva Mrázová

Doc. MUDr. PhDr. Leoš Středa, Ph.D.

Slabikář pro dospělé žáky

Učebnice pro výuku žáků žijících v domovech pro osoby se zdravotním postižením a domovech se zvláštním režimem

Vydala Obecně prospěšná společnost Euroinstitut

Tisk Střední škola Euroinstitut

Rok vydání 2019

ISBN 978-80-270-6056-6

9 788027 060566